

Innst. 175 S

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:79 S (2013–2014)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Vegar Solhjell, Torgeir Knag Fylkesnes og Snorre Serigstad Valen om nasjonalt bibliotekløft

Til Stortinget

Sammendrag

Gjennom folkebibliotekloven er alle landets kommuner pålagt å ha et folkebibliotektilbud for sine innbyggere. For å sikre dette, og sikre at bibliotekene er i stand til å levere digitale produkter til sine brukere i tiden som kommer, foreslår forslagsstillerne et femårig nasjonalt bibliotekløft bestående av fem deler:

1. En nasjonal strategi for folkebibliotekene. Strategien skal også ta opp hvordan folkebibliotekene og skolene kan samarbeide om bibliotektilbud.
2. En øremerket opptrapping av bevilgningene til kommunenes bibliotekdrift over fem år før bevilgningene føres inn i rammeoverføringene til kommunene.
3. Et felles nasjonalt, digitalt mediebudsjett for kjøp av tilgang til digitale ressurser. Samtidig settes det i gang en utredning om hvordan man best sikrer tilgang til både tradisjonelle bøker og e-bøker på biblioteket, og om det er behov for endringer i bibliotek- eller litteraturpolitikken for å sikre dette.
4. Øke tilskuddet til, og utarbeide en plan for kompetansehevingstiltak for bibliotekenes ansatte.
5. Støtte etablering av nye biblioteklokaler og tilpassing eller utvidelse av eksisterende biblioteklokaler.

Forslagsstillerne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en helhetlig plan for et femårig, nasjonalt bibliotekløft. Bibliotekløftet skal inneholde en nasjonal strategi for folkebibliotekene, en øremerket opptrapping av bevilgningene til kommunenes bibliotekdrift, etablering av et felles nasjonalt, digitalt mediebudsjett og en utredning av hvordan man best kan sikre tilgang på bøker og e-bøker, økt tilskudd til kompetansehevingstiltak for ansatte, og støtte til etablering, tilpassing eller utvidelse av biblioteklokaler.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Hege Haukeland Liadal, Sonja Mandt, Arild Grande og Rigmor Aasrud, fra Høyre, lederen Svein Harberg, Kårstein Eidem Løvaas og Mette Tønder, fra Fremskrittspartiet, Morten Stordalen og Ib Thomsen, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til forslaget fra stortingsrepresentantene Bård Vegar Solhjell, Torgeir Knag Fylkesnes og Snorre Serigstad Valen om et femårig nasjonalt bibliotekløft bestående av fem deler. Komiteen viser til at representantforslaget handler om å sikre tilbudet kommunene er pålagt gjennom folkebibliotekloven og sikre at bibliotekene er i stand til å levere digitale produkter til sine brukere i tiden som kommer.

Komiteen er enig med forslagsstillerne i at bibliotekene er svært viktige fordi de gjør kunnskap og kultur, litteratur og verdier tilgjengelig for alle grupper i samfunnet, uavhengig av sosiale, økonomiske og geografiske skillelinjer. Folkebibliotekene er viktige lavterskeltilbud, både som kulturarena og

integreringsarena, og har betydning for demokrati og ytringsfrihet. Komiteen er derfor svært positiv til svarbrev fra kulturministeren datert 18. juni 2014 (vedlegg) hvor statsråden skriver at det er behov for å utforme en offensiv bibliotekpolitikk for å utvikle robuste folkebibliotek for fremtiden.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti, påpeker samtidig at regjeringspartiene i den politiske plattformen har blitt enige om å forberede bibliotekene på en digital hverdag på en måte som ikke undergraver næringsdrivendes muligheter til å leve av kultur. Disse vil også sikre fortsatt gratis utlån av litteratur.

Komiteen mener gode bibliotekstjenester tilpasset behovene i et lokalsamfunn best kan utvikles av lokale krefter. Samtidig mener komiteen det er viktig at det legges en plan for hvordan staten best kan bidra til en god utvikling av folkebibliotekene.

Komiteen viser til at det i Kulturdepartementet er satt i gang et arbeid med å utarbeide en nasjonal bibliotekstrategi hvor Nasjonalbiblioteket og Norsk kulturråd og andre sentrale aktører har levert innspill.

Komiteen viser til at regjeringen nå er i gang med å effektivisere ulike ordninger i forvaltningen av statens kulturpolitikk, og da vil komiteen påpeke at det er behov for å se hele kulturfeltet i sammenheng. Bibliotekfeltet er preget av mye god dynamikk hos de mange aktørene som kan bli bedre utnyttet innenfor barne- og ungdomslitteraturpolitikk. Det bør sees på elementer som

- digital utvikling av barne- og ungdomslitteratur
- kunnskap om barne- og ungdomslitteratur på alle plattformer
- landsdekkende formidling
- litteraturtilbudet i Den kulturelle skolesekken
- tilstanden for original norsk faglitteratur
- forholdet mellom folke- og skolebibliotek

Komiteen mener disse elementene i sammenheng vil bidra til at barne- og ungdomslitteratur av høy kvalitet blir tilgjengelig uansett geografi og leseferdighet, og ledsaget av god formidling til glede for hele mangfoldet av unge kulturbrukere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti viser til verdigrunnlaget og legitimiteten til bibliotekene som bygger på tanken om at kunnskap og utdanning skal være tilgjengelig for alle, uavhengig av sosiale, økonomiske og geografiske skillelinjer. Dette gjelder alle

typer bibliotek, fag- og forskningsbibliotek, folkebibliotek og skolebibliotek.

Disse medlemmer viser til at folkebibliotekene er viktige, selvstendige kulturarenaer og målberere av grunnleggende fellesverdier. Et besøk på biblioteket kan by på et stort spekter av opplevelser der det målrettede søket etter spesifikk informasjonskilder går hånd i hånd med det tilfeldige møtet med det uventede, enten det er av kulturell, sosial eller kunnskapsmessig art. Dette er særs viktig å poengtere med tanke på at barn og unge er blant de mest aktive brukerne av bibliotek.

Folkebibliotekene er òg viktige institusjoner med hensyn til arbeidet om å styrke demokrati, ytringsfrihet, integrering, inkludering og fremme livskvalitet i samfunnet.

Disse medlemmer vil også påpeke viktigheten av at folkebibliotekene har ansvaret for å gi et tilfredsstillende tilbud til minoritetsspråklige i sine kommuner. Mange kommuner har lyktes med sitt arbeid, og disse medlemmer vil understreke at dette arbeidet må fortsette. I et bibliotekløfte vil det være naturlig å styrke og å utvikle kompetansen og arbeidet med flerkulturelle bibliotekstjenester, slik at kommunene blir i bedre stand til å ivareta sitt ansvar i henhold til bibliotekloven.

Disse medlemmer mener det er stort behov for en overordnet nasjonal politikk på vesentlige områder innenfor bibliotekfeltet, for eks. formidling, digitalisering, kompetanse- og tjenesteutvikling.

Disse medlemmer viser til at utvikling av bibliotekstjenesten er avhengig av god kommuneøkonomi.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett hvor kommunenes frie inntekter ble økt med 2,2 mrd. kroner.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om at den varslede bibliotekstrategien inneholder tiltak for å fremme

- bibliotekene som møteplasser for debatt og offentlig samtale
- arena for kulturopplevelser og læring
- e-bok utlån i alle bibliotek
- styrking av innkjøpsordningen for litteratur for å sikre bredde i sjangre med særlig vekt på barn og unge
- styrking av samarbeidet mellom folkebibliotek og skoler»

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og til sine merknader og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen om at den varslede bibliotekstrategien inneholder tiltak for å fremme

- bibliotekene som møteplasser for debatt og offentlig samtale
- arena for kulturopplevelser og læring

- e-bok utlån i alle bibliotek
- styrking av innkjøpsordningen for litteratur for å sikre bredde i sjangre med særlig vekt på barn og unge
- styrking av samarbeidet mellom folkebibliotek og skoler

II

Dokument 8:79 S (2013–2014) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Vegar Solhjell, Torgeir Knag Fylkesnes og Snorre Serigstad Valen om nasjonalt bibliotekløft – vedlegges protokollen.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 17. februar 2015

Svein Harberg

leder

Ib Thomsen

ordfører

**DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

18.06.2014

**Dokument 8:79 S (2013-2014) - Representantforslag fra
stortingsrepresentantene Bård Vegar Solhjell, Torgeir Knag Fylkesnes og
Snorre Serigstad Valen**

I brev av 5. juni 2014 fra Familie- og kulturkomiteen bes departementet vurdere representantforslaget fra stortingsrepresentantene Bård Vegar Solhjell, Torgeir Knag Fylkesnes og Snorre Serigstad Valen, vedrørende et nasjonalt bibliotekløft.

I Dokument 8:79 S fremmes følgende forslag:

”Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en helhetlig plan for et femårig, nasjonalt bibliotekløft. Bibliotekløftet skal inneholde en nasjonal strategi for folkebibliotekene, en øremerket opptrapping av bevilgningene til kommunenes bibliotekdrift, etablering av et felles nasjonalt, digitalt mediebudsjett og en utredning av hvordan man best kan sikre tilgang på bøker og e-bøker, økt tilskudd til kompetansehevingstiltak for ansatte, og støtte til etablering, tilpassing eller utvidelse av biblioteklokaler.”

Vurdering

Jeg er enig i representantenes beskrivelse av folkebiblioteksektoren som grunnleggende for yringsfrihet og demokrati, ved at de gjør kunnskap, kultur, litteratur og verdier tilgjengelige for alle grupper i samfunnet. Jeg er også enig i at det er behov for å utforme en offensiv bibliotekpolitikk for å utvikle robuste folkebibliotek for fremtiden. På denne bakgrunn har jeg satt i gang et arbeide med å utarbeide en nasjonal bibliotekstrategi.

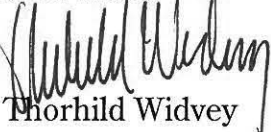
Vi er godt i gang med å få oversikt over de største utfordringene på feltet. Nasjonalbiblioteket og Norsk kulturråd har levert innspill til tiltak for bibliotekutvikling og utlån av e-bøker i folkebibliotek. Med utgangspunkt i disse to innspillene har vi arrangert et innspillsmøte for hele biblioteksektoren, og i ettertid mottatt flere skriftlige innspill fra sentrale aktører. Vi er i nær dialog med Nasjonalbiblioteket om hvordan vi best kan involvere sektoren i det videre arbeidet.

Det er kommunene som har ansvaret for å finansiere driften av folkebibliotekene og gjøre prioriteringer med hensyn til å utvikle gode bibliotektenester tilpasset behovene i lokalsamfunnet. Jeg mener at øremerking av tilskudd til en kommunal sektor strider mot prinsippene om det lokale selvstyret, der oppgaver og beslutninger skal ligge så nær dem det gjelder som mulig. Sett i sammenheng med regjeringens framlegg til kommunereform, jf. Prop. 95 S (2013-2014), mener jeg at øremerking av midler til kommunenes bibliotekdrift er et steg i feil retning.

En nasjonal strategi for folkebibliotekutvikling vil legge en plan for hvordan staten best kan bidra til en god utvikling av folkebibliotekene, ved siden av kommunenes egen satsing. Viktige vurderinger, i en digital tid, vil knytte seg til en konkretisering av hva som er statlige bibliotekoppgaver og hvordan statlige tilskuddsordninger til litteratur best utnyttes.

Jeg tar sikte på å legge frem en nasjonal bibliotekstrategi i løpet av 2015.

Med hilsen

Thorhild Widvey

